

Zabytki ocalone, ale...

– Zainteresujcie się zabytkowymi wagonami i opracujcie ciekawe rozwiązanie, które pozwoliłoby je zabezpieczyć i odpowiednio wyeksponować – apelują członkowie Stowarzyszenia „Ocalmy zabytek” do przyszłych radnych szczecińskiej Rady Miasta. – Mogłyby one stanowić wspaniałą atrakcję turystyczną dla zwiedzających Szczecin.

Apel stowarzyszenia wiąże się z decyzją Wojewódzkiego Konservatora Zabytków, dzięki której do rejestru trafiło 12 wagonów.

Za zabytki uznano m.in. 4 pasażerskie wagony z rodziny N. To one są największą turystyczną atrakcją. Szczecińska kolekcja nie imponuje, ale miłośnicy komunikacji cieszą się i z tego co jest. Sporo cennych wagonów sprzedano do innych miast, zełomowano lub schowano i niszczeją, czekając na lepsze czasy. Te, które udało się utrzymać w ruchu, w przeciwieństwie do innych miast wykorzystywane są głównie podczas wakacji. W pozostałych miesiącach wyjeżdżają okazjonalnie.

Za zabytkowe uznano także 4 wagony techniczne, w tym plugi lemieszowe, które zimą jako jedyne przystosowane do takich zadań, mimo że mają ponad 60 lat, wciąż mogą wykonywać swoją pracę. Do rejestru trafiły również 4 holowniki wyprodukowane w latach 1952-62, które także wciąż kursują.

– Dzięki weryfikacji zasobów spółki Tramwaje Szczecińskie, na wniosek Stowarzyszenia „Ocalmy zabytek”, objęto wreszcie ochroną konserwatorską najbardziej wartościowe zabytkowe wagony tramwa-

jowe, tym samym ratując je przed ewentualnym złomowaniem oraz umożliwiając pozyskanie dofinansowania na ich remont i utrzymanie z wszystkich możliwych źródeł – czytamy na stronie stowarzyszenia.

Stowarzyszenie zabiegało o wpisanie do rejestru zabytków 31 wagonów. Szybko jednak okazało się, że w stosunku do 13 z nich konserwator odmówił wszczęcia postępowania – niektóre z nich wpisane były w inwentarzu muzealnym lub już nie istniały. Wobec pozostałych wagonów tramwajowych (18 sztuk) ZWKZ wszczął postępowanie administracyjne w sprawie wpisania ich do rejestru zabytków.

Wojewódzki Konservator Zabytków decyzją z dnia 18 września br. wpisał do rejestru 12 wagonów tramwajowych, a wobec 6 pojazdów odmówił wpisu.

Jak już informowaliśmy, wniosek w sprawie weryfikacji przez ZWKZ wagonów tramwajowych znajdujących się w zasobach spółki Tramwaje Szczecińskie stowarzyszenie złożyło po wystawieniu przez spółkę na przetarg pojazdów historycznych! Przetarg wywołał spore poruszenie w środowisku osób zainteresowanych

Oko turystów cieszą jedynie nieliczne zachowane wagony z rodziny N (na pierwszym planie). Ani widoczny z lewej popularny niegdyś „helmut”, ani schowany z tyłu wagon 102Na od lat na ulice nie wyjeżdżają.

Fot. Ryszard PAKIESER (arch.)

transportem zbiorowym, albowiem ustalono, że pojazdy sprzedawane na przetargu były złomowane niemalże zawsze w tym samym roku, w którym odbyła się ich sprzedaż.

Wpis do rejestru zabytków nie tylko stanowi formę ochrony prawnej zabytkowych wagonów tramwajowych, ale także otwiera możliwości uzyskania dofinansowania ze wszelkich źródeł (np. Ministerstwa Kultury, Unii Europejskiej) na niezbędny remont czy utrzymanie tych pojazdów.

Część miłośników komunikacji powstrzymuje jednak swój entu-

zjazm. Nie jest bowiem tajemnicą, że spora część cennych wagonów tramwajowych czy autobusów nie jest wykorzystywana tak jak się to robi w innych miastach. Stoją w Muzeum Techniki i Komunikacji jako eksponaty nieruchome i tylko nieliczni wiedzą o ich istnieniu. Tylko nieliczni wtajemniczeni wiedzą o tych, których zwiedzający nie mają szans ujrzeć, bo pokrywają się kurzem w muzealnych magazynach, a szansa na ich ożywienie i odrestaurowanie z każdym rokiem maleje...

Tomasz TOKARZEWSKI